D·N
18/7 1949

Kunglig utrikespolitik

I senaste häftet av Historisk tidskrift har docent Folke Lindberg publicerat en synnerligen fängslande och lärorik redogörelse för Oscar II:s insatser i svensk utrikespolitik. Tidigare undersökningar kompletteras och får en fylligare dokumentering, på en rad väsentliga punkter framläggs helt nya utredningar. Uppsatsen bidrar till belysningen och förståndet av svensk utrikespolitik även efter Oscar II:s död — den klarläggер en kunglig tradition som varit av betydelse såväl för politikens sakliga innehåll som för dess metoder.

Kung Oscar uppstod på tronen år 1872, alltså kort efter det maktförhållandena i Europa i grund ändrats genom det frank-tyska kriget och det tyska kejsardömets upprättande. Därmed var utgångspunkten given för den dominerande linjen i kungens utrikespolitiska verksamhet. Det gällde att få till stånd ett intimt förhållande, eventuellt en formlig allians, med den nya ledande stormakten på kontinenten. Därigenom skulle Sverige få ett verksamt skydd mot tryska aggressionsplaner och i detta hänseende bli oberoende av det stöd från England som ännu under Krimkriget tett sig avgörande. Denna utrikespolitiska synpunkt var likväl inte den enda, kanske inte den mest bestämmande. Det monarkiska, konservativa, av parlamentarismen oberörda Tyskland betraktades som en replipunkt även av inrikespolitiska skäl. Den renässans som den preussisk-tyska monarkin upplevt under Bismarcks ledning tycks för kung Oscar ha framstått som ett mönster, och i analutningen till denna monarki såg han ett hjälpmedel för sina egna strävanden. Han ville — enligt uttalanden till tyska dignitärer — "icke blott på det militära området utan överallt strama till tyglarna", han ville "leda sitt folk" mot anknytning till "det starka Tyskland". Den tyske generalen von Loë förklarade i en rapport till kejsaren att kungen "betraktade och för framtiden behövde den politiska anslutningen till Tyskland som ett stöd för sin inre politik".

Denna hållning til Tyskland var inte uttryck för några planer på ett samgående mot Ryssland. Tvärtom: kung Oscar fruktade visserligen Ryssland, men hoppades på ett gott förhållande till detta land och gladde sig därför åt goda tyska förbindelser. Inte heller ingick förbindelsen mot England i hans perspektiv, även om närmandet till Tyskland måste medföra ett visst avsvalnande i förhållande till den engelska politiken. Blott det republikanska Frankrike — revolutionens och den parlamentariska demokratins fäste — stod helt utanför de välsinnades och respekterades krets. Oviljan drevs så långt att kungen endast med möda kunde förmås att låta kronprinsen motta hederslegionen år 1878; tio år senare genomdrev han att Sverige — i sällskap endast med Tyskland, Turkiet och Montenegro — avstod från varje officiellt engagemang i 1889 års Parisutställning. I ett brev av år 1896 tänkte sig kung Oscar en "motförbundskedja... mot den Slaviska rasens expansiva och den Romaniska rasens dissolventa kraftförening" — detta var hans reaktion inför den rysk-franska alliansen.

För dessa allmänna idéer — starkt erinrande om Bismarcks — och för den svensk-norska unionens bevarande verkade kung Oscar med skilda medel. I vilken utsträckning han ledde eller påverkade den officiella svenska utrikespolitiken har docent Lindberg i detta sammanhang inte i detalj klarlagt; sannolikt kommer denna fråga att mera ingående belysas i det större verk om skedets svenska utrikespolitik som han förbereder. Så mycket är klart att kungen både i fråga om de allmänna riktlinjerna och i detaljer utövade ett betydande inflytande. Mera anmärkningsvärt är att monarken i brev, samtal och någon gång i offentliggjorda uttalanden förströdde en egen utrikespolitisk linje. Det är inte för mycket sagt att han i själva verket förde en privat utrikespolitik vid sidan av den officiella.

Några slående exempel. Kung Oscar ogillade den avspänningspolitik gentemot Frankrike som Bismarck slog in på efter 1875 års kris; han önskade en förnapartistisk restauration och var rädd för att republiken — den röda internationalens fäste enligt hans mening — skulle konsolideras. Dessa synpunkter framförde kungen så ihärdigt och energiskt, bland annat till tyske ministern i Stockholm, att Bismarck, orolig för att kejsaren skulle ta intryck, slutligen förbjöd denne minister att rapportera dylika kungliga uttalanden. Sannolikt på Bismarcks initiativ sökte kungen under 1885 års rysk-engelska kris förmå den turkiske sultanen att med vapenmakt motsätta sig ett vuxet engelskt flottföretag i Svarta havet — "ett sällsamt mellanspel i hans statsmannabana", skriver docent Lindberg. Det underligaste exemplet på kunglig privatpolitik gällde likväl förhållandet till Norge. Gång efter annan sökte han förmå den tyske kejsaren att på skilda sätt hjälpa till att hålla Norge kvar i unionen och förhörde sig till och med "om möjligheterna till en diplomatisk, om inte rent av militär samverkan mot Norge". Om kungen denna gång avsåg just, skulle en skandal med odesdigros följder knappast ha kunnat undvikas. I vissa fall torde utrikesledningen ha kant till och gillat kungens i privatbrev och samtal förda diplomatverksamhet, i andra fall handlade kungen på egen hand. Han handlade "inte ge utrikesdepartementet några ordagranna instruktioner i de politiska samtal han hade med monarker och statsmän under sina talrika resor".

Med all rätt fastslår docent Lindberg: "Tyskorientering, vakthållning kring resterna av det personliga kungadömet, utpräglad konservatism i inrepolitiska och sociala frågor — denna konstellation, som såg dagen under Oscar II:s tidigaste kungår, skulle få en anmärkningsvärd livslängd. Den skulle bli bestämmande för den svenska dynastins politiska strävanden under hela hans långa regeringstid och ett gott stycke därefter." Det kunde ha tillagts att metoderna med privatsamtal och privatbrev — vare sig kände av den ansvarliga regeringen eller inte — varit desamma även under senare tid. På styrkan av den skilja och tekniska traditionen från Oscar II:s tid har redan exempel givits, och andra, än mera skånde, kommer framtidens av legala och konventionella sekretessregler obundna forskning att ge.

Russells bästa
säger professor John Landquist
Bertrand Russell
SAMHÄLLET OCH INDIVIDEN
"Man kan rekommendera boken som ett av de mest genomtänkta och välskrivna inläggen i demokratidebatten."
John Landquist i AB.
4:50
NATUR och KULTUR

Arméchefen vill försöka begränsa

arméns fredsorganisation och fredskostnader, enligt vad han berättar i sitt "underlag" för nästa budgetår. Det är dock en historia på längre sikt, just om kan han inte göra mycket. Tanken att åstadkomma en koncentration av utbildningsorganisationen har tidigare framförts i försvarsdebatten — senast efter amerikanskt mönster —, det vore säkert fördelaktigt att den på allvar prövvades. En lätt ändring i den nuvarande utbildningen annonseras i förbifarten. I samband med att de värnpliktigas tjänstgöringstid ska förkortas med nio månader beräknas två extra månader åt dem som uttas till gruppchefsutbildning: "denna tjänstgöring ägnar rum för värnpliktigas i allmänhet inkryckning till första tjänstgöring". Det betyder att gruppchefterna uttas före de allmänna övningarna, och det är också anteckningar från inskrivningen och testningen. Hittills har "maskning" varit en otrevlig följd av den differentierade utbildningen: många har försökt slippa ifrån förlängning av sin tjänstgöring genom att göra sig omöjliga på olika vis. Nu hoppas man komma ifrån detta. När valet av gruppchefer väl är träffat kan ingen komma undan genom att "bära sig åt". Svagheten i detta arrangemang är uppenbart att befälet vet bra litet om vad den ene och den andre duger till rent praktiskt sett. Testningen hjälper bara ett stycke — men säkert längre än studentexamen, när den ena som fick fälla utslaget.

PRESSGRANNAR

Hur ett universitet sovjetiseras skildrar professorn i engelska från Dorpat Anta Oras i sin bok "Slagskugga över Baltikum", som kommit ut hos Natur och Kultur. Svenska Dagbladet (b) återger några brottstycken ur skildringen och gör därtill några reflexioner:

Vid bedömningen av väldegrundernas framfart får man icke för de mera ögonenfallande företeelserna, den ekonomiska utarmningen, den personliga otryggheten, utrotandet av hela folkskikt, slavdrivet, maktlösa människa blodiga inbördes uppgörelser och, i de underjordiska ländarna, förlusten av den nationella självständigheten, bort den självständiga likriktningen av forskning och undervisning. Det som hos oss kan förkomma som ett enstaka missgrepp, nämligen att ovidkommande hänsyn få spela in t. ex. vid en professorsutnämning är i sovjetländerna uppbyggt till en helt princip, som klasbindet att vetenskap och gör den till ett politiskt redskap.

Den föreslagna nykterhetshöjningen är en ömtålig fråga både för lönstagarna och för fordbrukarna, skriver Stockholms-Tidningen (fp):

Den är ömtålig för lönstagarna inte bara på grund av den naturliga känslolösthetslängden mot varje förslag om förhöjning av matten, även om vissa livsmedel ajunkit i pris, utan också till följd av återverkningarna på det index, som bestämmer lönerna. Hela stabiliseringspolitiken skulle äventyras, om flera omständigheter kom till och man överskred den gräns, som lönetagarna satt som villkor för att inte begära kompensation för höjningar i dyrtiden. Avståndet till den gränsen är litet. Härtill kommer det bevarliga läget för befattningshavare i stat och kommun, som har ett "skydd åtnjutande" och som sedan kordsarbetarna inom industrien kunnat öka sina förtjänster.

Frågan är även ömtålig för fordbrukarna. De inskränkella bland dem måste nämligen vara, på det klara med, att även om priset på konsumtionsvaran till bonden höjning, så går det svårligen att ytterligare höja småpriset. Med en sådan höjning riskerar man att inte få avsättning för produktionen, då folk övergår till margarin. Lägger de ju så förhållandet efter upphävandet av matfettsransoneringen att Sverige måst börja exportera smör.

Smörexport är ingenting att klaga på om det råder överensstämmelse mellan exportpriset och det pris som de inhemska förbrukarna får betala. Men man har anledning fruktа att så inte är fallet för närvarande.

Socialvärden har ersatt den gamla med privat välgörenhet komplementära fattigvården, skriver Expressen (fp) i anknytning till engelsk socialdebatt och tillägger:

Därmed är inte sagt att "välgörenhet" skall avskaffas. Privat initiativ måste ständigt finnas på detta område för att tråda in med ekonomiska "första förbund" där ofcivens drabbar och statliga hjälpmaskineriet kärvar. Frågan är bara om inte denna backup skulle vara högre därest den privata hjälpverksamheten inte belastades med evighetsuppgifter utan skiftvart slut.

Det farliga med välgörenhet är att givarna så sällan direkt kan pröva syftet. Ambitiösa människor med utmärkelsetecken av skilda slag mer eller mindre medvetet glittrande i frackets sporre ge sitt tält extra ambitioner, som lika mycket äro att betrakta som ångvandets gladje som verkligt lindrande av nöd. Förhållandet att stora svenska hjälpsändningar hamnar på motsatsriktningarna synes böra är också vårt uppmärksamhet.

Nog har man intryckt att misbruk av den svenska hjälpsamheten varit undantag och att det mesta av de uppoffringar som gjorts kommit till god nytta. Men det är en god tanke att inrikta den enskilda hjälpverksamheten främst på sådana tidsbegränsade behov som inte automatiskt blir tillgodosedda av den offentliga socialvården.

ATT NJUTA SIN FRUKTAN

Inte så få engelska författare tillbringade som brandsoldater i London under kriget, men ingen har utnyttjat denna erfarenhet med större litterärt resultat utom *William Sansom*. Han var tidigare anställd i BBC, och det förefaller som om just hans upplevelserna som brandsoldat under blitzen gjorde honom till författare. De liksom hallucinatoriskt inetsade minnesintryck han är en sådan mästare i att återge har naturligtvis med en speciell begåvning att göra, men denna begåvning kan mycket väl ha väckts och intensifierats under bombkrigets påfrestningar. I en av Sansoms sensatta novellsamlingar, *Something Terrible, Something Lovely* (Hogarth, 8 s. 6 d.), finns ett prosastycke som antyder en sinnesupplevelse av sådan öververklig stegring. Det är en inferiär från en just bombträffad byggnad, där berättaren tillsammans med några andra brandsoldater väntar i en trappa på nästa bombnedslag: under bara ett fåtal sekunder fotograferar medvetandet varje omgivande detalj i ett slags skräckens blixtljus, outplånligt.

Denna intryckens blixtljusfotografering har Sansom sedan fört med sig, så att han kan illuminera vilket motiv som helst med ett fenomenalt fyrverkeri av träffsäkra detaljer. Om betingelsen för denna förmåga från början varit ett tillstånd av fruktan, är ju en fortsatt kombination av skräckinslag och observationsskärpa helt naturlig. Efter hand tycks dock en förskjutning ha inträtt: skräckmomentet och det artistiska detaljarbetet har blivit alltmer oberoende av varandra. Fruktans köldstrom eller eldstråle har kunnat isoleras, ledas och behärskas, har blivit en tillgång att bruka och njuta i lämplig dosering och i effektfullt sammanhang. Sansom har blivit en skräckfantasins hallucinatoriske diktare, i sina bästa ögonblick. Men dessemellan är han ofta bara skräckartist, en skräckregissör som arbetar virtuost med sina tricks. Bland alla som numera litterärt njutar sin frukten tar sig Sansom som ett av de både genuinaste och uppenbaraste fallen.

Sansom omfattar en filosofisk-estetisk teori som går ut på att lyckouppleveisen eller skönhetsförnimmelsen kriveer ett motsatsförhållande av frukten eller obehag för att kunna existera. Han tillämpar denna teori mer eller mindre strikt i praktiskt taget alla sina noveller. Rent programmatiskt demonstreras saken i "Crabfrob"; där solrosorna växer till skrämmande jätteskiller i den alltför livsa idyllen och ett enarmad finger börjar krypa över golvet som en stor, vit, ondskefull ärt. Men mer intressanta framför brasan blir för komman. Det finns ganska många historier hos Sansom som blir psykologiskt och konstnärligt lidande på att skräckschemat framträder alltför avskiftligt och tillfrätagt: då får man nöja sig med underhållningen och det skickliga artisteriet. Men i hans bästa noveller märks inte denna avsaghet: där har fantasin som en mörk, uppåtrorerande vindpelare, och man erfar att Sansom verkligen äger något av den äkta besattheten. Det allegoriska eller stundom symbolliknande innehållet då in i en realism av egenartad förtätning, som gör skildringarna till spännande läsning även på prosa.

Ett av de bästa exemplen på denna fantasirealism är "The Vertical Ladder", som steg för steg inregisterar förnimmelserna hos en yngling när han provocerad av kamraterna klättrar uppför en gammal övergiven gasklocka, med höjdskräckens kramp i lemmarna, under en svindande känsla av övergivenhet, utlämnad åt ett monster av rostigt järn i en rymd av fientliga, isande vindar. "Journey into Smoke" framställs som en upplevelse från brandsoldatstiden: ett framträngande i rök mot en osynlig eldkärl, under blint vadande i vatten, med en panikartad förnimmelse av isolering, i väntan på fruktansvärda, slumpartade tilldragelser: explosioner, nedstörtande i avgrunder, intrassling i maskiner som plötsligt sätts i rörelse. "The Cliff" är mera en studie i naturskräck, där strandturisten överrumplas av berygningens hot och havets råkalla omänklighet: han upptäcker att det lever den solbadande kvinnan som död och flyr besinningslöst, tills en uppkastad fisk med blodiga gälar återger honom verklighetskontakten. Till Sansoms styvaste allegoriska stycken hör monologen om trädet som växer på gården, med det väldiga rotsystemet gömt i jorden och den ogenomträngliga kronan försvinnande i rymden: han som äger trädet är maktlös inför det, kan aldrig omfatta det, lära känna det, uppleva det: men ändå är det inget overkligt träd, utan mycket påtagligt, tungt susande, hemlighetsfullt svällande av elementär kraft.

*

Blottorna och de billiga knepen framträder tydligare i en senare novellbok av Sansom, *South* (Hodder & Stoughton, 9 s. 6 d.). Det är resenoveller från Italien och Sydfrankrike, lysande som artistiska reportage, med ett sinne och minne för karaktäristiska detaljer som är ganska enastående. Men som noveller är de oftast tyliga, och den psykologiska kärnan i dem verkar oroande uppmjukad. Skrücken införs här som en kontrasterande svart fläck i färgglada kompositioner eller utnyttjas för ibland nästan farsartade överraskningar. Sensationen Ohlsson, nyanländ till Nizza, möter en skön dam i en droska och blir inbjuden till enskild supé i hennes villa: misstrogen och skuldkänslotyngd inför en sådan lycka lutar han sig ut från balkongen, faller och bryter ryggen helt enkelt! Engelsmannen i Monte Carlo, virvlad av mistralen från bar till bar, blir berövad sin pengar och förlorar en falsk sedel och gör ett beslutsamt självmordsförsök, men hamnar bara löjligt sprattlande på ett glasskydd över avgrunden. En sensommarkväll i Milano med kaféliv och åskväder får sin slingrande handlingstråd av en lösslåppt kobra, som ett kvinnligt jazzband tjusar med skräcksynkoperade toner.

Lyckligtvis har Sansom även denna gång annat att komma med än sådana fingerfärdiga uppvisningar. En liten perfekt novell är "Pastorale" med det självutlösickliga unga paret på besök i bergsbyn, oberörda av allt omkring sig, sammansvetsade i ett pansar av gemenskap, som dock visar sig ha en ritsna för den otämjda naturens skådespel. De tre främmande hundarna på uppteckefärd i Siena ger nya, fyndigt tillvaratagna perspektiv, med tunga medeltidsanspråker och heraldiskt orörliga katter, med skräcken uppenbarande sig i form av ett festligt med dova trummor och med fanor uppkastade i luften, virvlande kring männen som fantastiska rovfåglar. I Neapel-novellen har Sansom fått ett motiv, som han mer än illusorisk bakgrund av smuts i sol, desperat fattigdom och vulkanisk vitalitet, inför den självskrive resenären som tror sig kunna fullständigt behärska situationen och med sin teknik erövra den främmande staden på rekordtid: han blir utsatt för en munter drift, som inte behöver sakna självkritisk tillämpning på berättaren och i en del fall kanske inte heller på läsaren.

Faran för Sansom tycks vara att hans tidigare främsta tillgång, skräckinspirationen, håller på att övergå i lättvindig teknik, utan att han som intrycksdiktare och ordkonstnär riktigt funnit något annat att hålla sig till. Hur han lyckas klara den faran kan bli avgörande för hans framtid: alltså för en av Englands på flera sätt blåst utrustade unga författare.

Artur Lundkvist

Dansk 40-talslyrik

UNG DANSK LYRIK. Under redaktion af Niels Kaas Johansen.
Hirschsprungs Forlag, 8.75.

För några år sedan utgavs en antologi av svensk lyrik, sådan den presterats av poeter ur den yngre generationen, den som bär etiketten "40-talister". En dansk lyrikantologi som ger besked om samma generations strävanden i vårt grannland har nyligen satt dagen under titeln "Ung dansk lyrik", och musget för kören är den inskiftalla, odogmatiske kritikern Niels Kaas Johansen.

Antaller man en jämförelse mellan svensk och dansk lyrik under det senaste decenniet, kan man som allmänt omdöme säga att de danska poeterna visat betydligt mindre lust för formexperiment än sina svenska kolleger. T. S. Eliot har i Danmark inte spelat en tillnärmelsevis så stor stilbildande roll som han gjort på den här sidan Sundet, och anknytningen till kontinental modernism har över huvud taget inte varit så stark bland de unga danska lyrikerna som hos de svenska. Så kommer det sig att antologiti "Ung dansk lyrik" på det hela taget gör ett stillsammare, ett mindre splittrat intryck än det nyss nämnda urvalet av svensk 1940-talslyrik. Men är egentligen ett ganska egendomligt faktum, när man betänker att denna unga danska poetgeneration genomgått den fyraskoka occupationens hemsökelser. Men vad som skapats av nya poetiska värden av dessa unga lyriker har skett i en anda av större trohet mot en inhemsk diktretdition än vad som varit fallet i det av världskriget befryldigt mindre konkret berörda Sverige. Säkerligen är inte detsingt blive komprominterande för en lyriker, at han vandrer ad traditionens banede stier — när blot hans inspiration er egte — ligesom det ville vara utåleligt skolemesteragtigt at afvise et digt, fordi det ikke sjeldkeligt appellerede til fornuften. Den enkle stilferdige stemning og det subtile gådefulde eksperiment har hver sin berettigelse."

Det är med glädje man konstaterar hur litet av poetiska klichéer och löskaktiga, förfundade experiment denna danska antologi rymmer. En sund strävan till det poetiska språkets förnyelse lägger man särskilt märke till hos några av de poeter som fått ett språkrör i tidskriften "Heretica". Bland dem framstår *Thorkild Bjørnvig*, *Erik Knudsen* och *Ole Wivel* redan med skärpt/gjada profiler. I tacksamhetsskuld står de nog alla till *Morten Nielsen*, som tjugutvårig drog ungefär den oktoplatsstiddet och vars på sina egna gång intensivt känsloladdade och dramatiskt uttrycksfulla avdkonst blev ett föredöme för flera av de yngre danska poeterna. Nielsens företräder likväl som sin kollega *Halfdan Rasmussen* det slags lyrik som är mer eller mindre väldsamt engagerat i samtidsskeendet. Ganska renodlade inspirerades men sinsemellan mycket olika är *Jørgen Nash* och *Ole Sarvig*, den förre lekfull och charmerande, den senare i sin satir, genare djupt meditativ till sin läggning, en naturdyrkare vars lyrik stundtal öppnar kosmiska perspektiv. Andlig främdskap med Sophus Claussen, "Djævleriers" skald, tycker man sig finna hos *Svend Åbrink*, vars poesi helt bygger sin verkan på de överraskande bilderna; *Poul Borum* är en obekräftelse hos läsaren och gör det bara lite för ofta och lite för lättvindigt: "Jeg dykked i dine øjne / som under i morgenskud./ Drak af dine læber / som kalven af en spand./ Sank i dine hyster / som i en dynge hvede". Om Ahlfeldts poesi vågar och botten är en lyrisk realist, gäller samma sak om *Tove Ditlevsen*, som emellertid har en betydligt mjukare och känslosammare temperament. Hennes dikter är enkel och direkt kvinnlig bikt. Hon debuterade redan år 1917 med en sådan dikt som "Syge sind" med dess återhållna känsla och realistiska scenerii. Till alla dessa recensenter här framhäva tre unga poeter, vilka alla representerar ett förfinat artisteri, som med sina diskreta medel utgör en fin nyelse av dansk poetisk tradition. Såväl *Grethe Heltberg* som *Steen Albrectsen* och *Ove Sprogøe Jensen* — tre kvinnor — säkerligen föga kända poetnamn — ger med sina dikter prov på en orörknat som förenar realistiska och symbolistiska element. Det finns i antologin "Ung dansk lyrik" inte många, som som i fråga om uttrycketts renhet och styrka överträffar Grethe Heltbergs "Rødt mærke", Albrectsens "Ung kvinde" eller Ritsher Jensens "Kostald". Ja, inget ämne är för oansenligt för en poet av blodet. En ladugård med idissandde djur kan t. o. m. på 1940-talet inspirera en dansk lyriker, och resultatet blir något som liknar ett poetiskt trolleri — några av dikterna ströfer må vittna om den saken:

Litterära sommarnotiser

Goethedebryt stundar, som Erich Kästner uttryckt det. Den 28 augusti småller det. Då är det enligt tillgängliga uppgiftsböcker på dagen 200 år sedan han föddes.

Thomas Mann har lovat hålla ett högtidstal — i Frankfurt, tror jag — Ortega y Gasset skall uppträda i Hamburg, antikvariaten har börjat publicera specialkataloger, på en autografauktion i Zürich har ett Goethebrev från Neapel alla fär 550 franc hårdvaluta, Bibliofila föreningen i Klutzingen har hållit årsfest, varvid inte mindre än tolv nytorsatta Goethesånger uruppförde. på exportsidan: i Hannover utställdes slipsar som var mönstrade med Goethes porträtt och namnteckning, och i alla tyska skolor skall de bästa eleverna begåvas med en Goethebokpremie.

*

På en rundfråga i L'Illustration skrive svarande *Dino Buzzati* — den förste melankolikus "Tatarökenen" författare — att han inte har någon ny roman under arbete, och att han inte till så omfattande företag, därför att journalistiken nästan helt tar hans krafter i anspråk. Oftast medarbetar han i Corriere della Sera, för vars räkning han i år bland annat har följt det största italienska idrottsevenemanget: cykeltävlingen Giro d'Italia — ett uppdrag som är mera krävande än det kanske later. Det gäller att varje dag under de tre veckor tävlingen pågår prestera ett par spalter välskriven sammanfattning; publikintresset är enormt. Sällskapet arbetar dessutom den italienska sportjournalistikens eller helt andra linjer än hemma. Främst fordras klarhet och precision, medan den färgrika specialslangen helt lyser med sin frånvaro; sportdagens skildrad är i princip dessamma som kulturidrana.

Dino Buzzati är inte någon idrottsfantast, men uppbildet av närmast hysterisk publicitet, stjärnkult, dalt och fyndig ansträngning har givit honom stoff till en serie överlägset elegantta kommentarer, vanligen hållna i en godlynt ironisk ton. Här och var faller han i grubbel. Han förundrar sig över den allmänna respekt som även de mest garvade journalisterna visar i de båda främsta cykelmatadorernas närvaro; tyvärr de italienska yrkescyklisterna är redan legendgestalter och äter i ansenlig skyhögt över alla sina tramptande kolleger. Att vem som helst kan beundra en fysisk fenomenprestation är — menar Buzzati — en sak för sig. Men hur skall man förklara att även bildat och kritiskt folk ger sig till att skrika vid en fotbollsmatch eller blir förargade när deras favorit i London" och övriga allisamma äventyr som värdig avslutning. 1922—23 gavs ut ett lika mort urval. Sex volymer i det nya har av samma datum. Allt som allthann Frank Heller med ett fomtital böcker i bara arvfed 1947.

I förlaget Fränsens skriftserie i litterär orientering har tiende häftet agnats åt *Jan Fridegård*. Författaren har hans verkliga namn är *Arvid Landkvist*, medan *Lars Forssell* analyserar det Fridegårdska språket. Själv bidrar Fridegård med en artikel: Varför jag skriver.

Svenska Turistföreningen har sammanställt en uppslagsbok om svenskt resliv: reseplanering, hummodersmanner och förkomst för barn, skilskagerssor, cykel- och fjällfärder, sportfiske m. m. Den innehållarika handboken heter "Svenska turistbokens och kostar 4 kr. Ett lämpligt komplement är 877:a fälla, en behändig översiktskarta med 3,000 namn i registret (2:50). Ett större upplysningsstyrke har *Arvid Eldhs* Pocket eBook Sweden (Forum-Svenska institutet, 2:50), som nu kommit med en ny årgång. Trycktypunkten ligger denna gång på produktion och utrikeshandel.

K. W. *Gullers* och *Gustaf Munthes* Sverige från luften" har givits ut i en spansk upplaga, *Suecia desde el aire* (KF:s förlag, 14 kr.). Den vackra bildverksen har tidigare kommit på engelska.

Seminarieårsboken 1949, redigerad av *Rune Rööths* och *Stig Sjödins* (Gebers, 6:50), är närmast avsedd för inträdessökande till seminarierna, eliver vid dessa och nyutexaminerade lärare. Det är tänkt att boken ska förnyas vartannat år.

Håkan Nisl har i Tidningsutgivarföreningen gjort en utredning rörande annonsmarknadens rättsverkningar. Den föreligger nu i bokform: Annonsavtalet (Norstedts, 7:50).

Lösnummer av
DAGENS NYHETER
säljas på följande platser i
Holland
AMSTERDAM
Sekhandeln, Damrak 35.
Kiosken Leidsche Plein.
Kiosken vid järnvägsstationen.
HAAG
Kiosken vid järnvägsstationen.
ROTTERDAM
Kiosk vid järnvägsstationen.
Westplein.
Hörnet Binnenweg—Eindrachtweg.
Hörnet Binnenweg—Mathenesselaan.

Nya morfinfynd vid Hälsingborg

De mystiska ampullfynden på stränderna i Hälsingborgstrakten fortsätter. På lördagen och söndagen rapporterades sammanlagt fyra nya fynd. Två av dessa var i Hälsingborg, medan de båda andra gjordes i Högsnäs. Ampullerna innehåller morfin.

Med anledning av fynden varnas allmänheten och uppmanas att omedelbart hänvända sig till polisen om ytterligare fynd göres.

En mystisk hylsa, som för några dagar sedan hittades vid Kopparverket i Hälsingborg och som man trodde kunde sättas i förbindelse med ampullfynden, visade sig vid närmare undersökning blott innehålla DDT. (DN, Hälsingborg.)

Folkparkernas gager nära 5 miljoner i år

1949 års folkparksäsong står i stil högflor. 18 teaterturnéer och 14 turnéer med varieté, kabaré och artistetser reser runt landet och spelar om kvällarna i c:a 150 folkparker. Dessutom reser drygt tusentalet andra artister med sadelprogram, omfattade folkparkernas teaterchef Birger Alm, då han på söndagen högtidligtalade vid en jubileumsfest i Nykroppa Folkets park.

Teaterturnéerna ger sammanlagt 1,476 föreställningar i sommar, och de andra turnerande sällskapen 965. Festerföreställningarna kostar drygt två miljoner kronor och de övriga närmare 800,000 kr., vartill kommer solorartisterna, vars gager torde komma att röra sig om c:a 2 miljoner kronor. 220 folkparker landet runt är anslutna till Folkets parkers centralorganisation, och den publik som besöker dessa folkparker under sommarens lopp brukar närma sig 7 miljoner.

*

I sakligen skrivna på icke-tryska språk och inspirerade av det omfattande internationella musiklivet som mot slutet av 1700-talet blomstrade i Rysland. Sverige är inte med, men jag antar att ämnet åtminstone Olof Ahlström Musikaliskt tidfördrivv (1760—1834) skulle ha nämnts.

I. W—s

Stortergitens finanser och annan orientering

Frank Hellers bästa heter ett nyss påbörjat urval av vår internationellt mest kände äventyrsfartfattares romaner och noveller. Tre volymer har kommit: *Stortergitens finanser*, *Stortergitens senare finanser* och *Stortergitens efterföljande finanser* (Bonniers, per volym 4: 75). Serien omfattar tolv böcker med "Herr Collins affärer i London" och övriga allisamma äventyr som värdig avslutning. 1922—23 gavs ut ett lika mort urval. Sex volymer i det nya har av samma datum. Allt som allthann Frank Heller med ett fomtital böcker i bara arvfed 1947.

I förlaget Fränsens skriftserie i litterär orientering har tiende häftet agnats åt *Jan Fridegård*. Författaren har hans verkliga namn är *Arvid Landkvist*, medan *Lars Forssell* analyserar det Fridegårdska språket. Själv bidrar Fridegård med en artikel: Varför jag skriver.

Svenska Turistföreningen har sammanställt en uppslagsbok om svenskt resliv: reseplanering, hummodersmanner och förkomst för barn, skilskagerssor, cykel- och fjällfärder, sportfiske m. m. Den innehållarika handboken heter "Svenska turistbokens och kostar 4 kr. Ett lämpligt komplement är 877:a fälla, en behändig översiktskarta med 3,000 namn i registret (2:50). Ett större upplysningsstyrke har *Arvid Eldhs* Pocket eBook Sweden (Forum-Svenska institutet, 2:50), som nu kommit med en ny årgång. Trycktypunkten ligger denna gång på produktion och utrikeshandel.

K. W. *Gullers* och *Gustaf Munthes* Sverige från luften" har givits ut i en spansk upplaga, *Suecia desde el aire* (KF:s förlag, 14 kr.). Den vackra bildverksen har tidigare kommit på engelska.

Seminarieårsboken 1949, redigerad av *Rune Rööths* och *Stig Sjödins* (Gebers, 6:50), är närmast avsedd för inträdessökande till seminarierna, eliver vid dessa och nyutexaminerade lärare. Det är tänkt att boken ska förnyas vartannat år.

Håkan Nisl har i Tidningsutgivarföreningen gjort en utredning rörande annonsmarknadens rättsverkningar. Den föreligger nu i bokform: Annonsavtalet (Norstedts, 7:50).

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.